

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพยาบาลเป็นการกระทำทางหนึ่งที่เกิดขึ้นเพื่อสนองความต้องการที่จะปรับปรุงให้ชีวิตดำเนินไปตามกระบวนการของวงจรชีวิตอย่างดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ของมนุษย์ (ลอ - หูตางกูร 2521: 58) การพยาบาลในปัจจุบันแตกต่างไปจากการพยาบาลในอดีตซึ่งมุ่งให้การดูแลร่างกายของผู้ป่วยหรือผู้ไร้ความสามารถ (Wolf, Weitzel and Fuerst 1982: 47) แต่ในปัจจุบันบทบาทของพยาบาลได้ขยายกว้างขวางออกไปครอบคลุมทั้งด้านการพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาขั้นต้นและการฟื้นฟูสมรรถภาพเพื่อนำไปสู่การมีสุขภาพดีถ้วนหน้าในปี 2543 ตามนโยบายและเป้าหมายของแผนพัฒนาสาธารณสุขฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524) และฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529)

การพยาบาลในระดับวิชาชีพ เป็นการให้บริการพยาบาลแก่สังคมในนามของระบบสถาบันที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน ซึ่งจัดขึ้นให้บริการแก่ประชาชนทั่วไปในแต่ละประเทศ โดยสมาชิกผู้มีวุฒิในการพยาบาลและได้ขึ้นทะเบียนประกอบโรคศิลปะในสาขานี้แล้ว (ลอ - หูตางกูร 2521: 76) ดังนั้นพยาบาลจึงจำเป็นต้องมีความรู้เฉพาะด้าน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองอย่างสมบูรณ์ตามมาตรฐาน กอปรด้วยจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ การที่จะได้บุคคลที่มีคุณสมบัติดังกล่าวจะต้องได้รับการศึกษาที่ดี เพราะการให้การศึกษามีผลถึงการให้วิชาความรู้ การถ่ายทอดวัฒนธรรม การปลูกฝังทัศนคติและค่านิยม การเสริมสร้างเจตคติที่ดีและสมรรถนะทางกาย หรือหมายถึงการพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้ (สุมิตร คุณานุกร 2523: 2) โดยมีหลักสูตรเป็นโครงการและแนวทางในการให้การศึกษานี้

วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ซึ่งเปิดสอนหลักสูตรการพยาบาลเป็นแห่งแรกในประเทศไทยเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2457 (วีเชียร ทวีลาภ 2520: 45) ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการให้การศึกษาพยาบาลจึงได้มีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้ได้มาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของสังคมตลอดจนความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาเป็น

ลำดับ คือ ปี พ.ศ. 2507 ได้ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท เป็นหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาพยาบาลและอนามัย ปี พ.ศ. 2513 ได้ปรับปรุงหลักสูตร เป็นหลักสูตรอนุปริญญาพยาบาลและอนามัย และเข้าเป็นสถานศึกษาสมทบในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2514 (อุดม สุภาไตร 2517: 5-11) ต่อมาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2520-2524 รัฐมีนโยบายที่จะให้บริการสาธารณสุขแบบผสมผสาน ทั้งในด้านการรักษา การป้องกันโรค การฟื้นฟูและส่งเสริมสุขภาพแก่ประชาชนในภูมิภาคและท้องถิ่นต่างๆอย่างทั่วถึงพร้อมทั้งมุ่งที่จะ เสริมสร้างสมรรถภาพและเพิ่มจำนวนบุคลากรสาขา สุขภาพ ภาวะต่างๆให้เพียงพอกับความต้องการ จะปรับปรุงวิธีการและขยายการผลิตอบรมฟื้นฟูสมรรถภาพของบุคลากร วางมาตรการการกระจายและใช้กำลังคนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2520: 282-283) การขยายบทบาทของพยาบาลจะทำให้พยาบาลมีการตื่นรณทางการศึกษา เพื่อให้เหมาะสมกับบทบาทที่ขยายกว้างออกไป คือมีการเตรียมพยาบาลในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น (Bullough 1976: 1476) วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้ปรับปรุงหลักสูตรอนุปริญญาพยาบาลและอนามัยเป็นหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตในปี พ.ศ. 2521 โดยมีความมุ่งหวังที่จะให้ความรู้และส่งเสริมนักศึกษาให้เป็นพยาบาลที่มีความสามารถ กอปรด้วยคุณธรรม ยึดมั่นในจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพและปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ (วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ม.ป.ป. : 11)

วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ได้เปิดรับนักศึกษาเข้าศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2521 จนถึงปีการศึกษา 2526 เป็นจำนวน 840 คน มีผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว 267 คน และได้จัดให้มีการสัมมนาหลักสูตรขึ้นในระหว่างวันที่ 2-6 มิถุนายน 2525 เพื่อประเมินผลเกี่ยวกับหลักสูตรและกระบวนการนำไปใช้แต่ยังไม่มีการติดตามผลการปฏิบัติงานของพยาบาลศาสตรบัณฑิต ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาติดตามผลการปฏิบัติงานของพยาบาลศาสตรบัณฑิตตามการรับรู้ของตนเองและผู้บังคับบัญชา เพื่อที่จะได้ทราบถึงประสิทธิภาพของหลักสูตรและจะได้นำผลการศึกษาที่ได้เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรและผู้สอน สำหรับเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและนำไปใช้เป็นแนวทางในการเปิดหลักสูตรอื่นต่อไป เพราะการติดตามผลการปฏิบัติงานของพยาบาลศาสตรบัณฑิต เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลผลิตของหลักสูตร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานของพยาบาลศาสตรบัณฑิตตามการรับรู้ของตนเองและผู้บังคับบัญชาในเรื่อง
 - 1.1 ความรู้ความสามารถทางวิชาการ
 - 1.2 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
 - 1.3 มนุษยสัมพันธ์
 - 1.4 ค่านิยมทางวิชาชีพ
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานในทัศนะของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชา
3. ศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตต่อความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาในหมวดวิชาชีพ การจัดการเรียนการสอน การบริหารหลักสูตร ความรู้ที่ได้รับและการใช้ประโยชน์
4. ศึกษาความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตต่อความสามารถของบัณฑิตตามความต้องการของหน่วยงาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาครั้งนี้จะศึกษาติดตามผลการปฏิบัติงานของพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2524 และ 2525 เท่านั้น
2. จะศึกษาติดตามผลการปฏิบัติงานเฉพาะในเรื่อง ความรู้ความสามารถทางวิชาการ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน มนุษยสัมพันธ์และค่านิยมทางวิชาชีพ

ข้อจำกัดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้อาจมีผลคลาดเคลื่อนไปบ้างเพราะมิได้พิจารณาถึงตัวแปรอื่น ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลศาสตรบัณฑิต เช่น อายุ และระยะเวลาที่บัณฑิตปฏิบัติงานอยู่กับผู้บังคับบัญชา

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. คะแนนความสามารถที่ประเมินได้จากแบบประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นความสามารถที่แท้จริงของพยาบาลศาสตรบัณฑิต
2. ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนตอบแบบสอบถามตามข้อเท็จจริงด้วยความเต็มใจ

คำจำกัดความ

พยาบาลศาสตรบัณฑิต

หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต
วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ในปีการศึกษา 2524
และ 2525

ผู้บังคับบัญชา

หมายถึง ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งหัวหน้างานหรือผู้เฝ้าตงงาน คือ
ผู้อำนวยการสถานพยาบาล หัวหน้าแผนกพยาบาล
ผู้ตรวจการพยาบาล หัวหน้าตึกหรือผู้ช่วยหัวหน้าตึกซึ่ง
เป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงของบัณฑิต

ผลกา รมปฏิบัติการ

หมายถึง ความสามารถของพยาบาลศาสตรบัณฑิต ในเรื่องความรู้
ความสามารถทางวิชาการ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
มนุษยสัมพันธ์ ค่านิยมทางวิชาชีพ ตามทัศนะของตนเอง
และผู้บังคับบัญชา

ความสามารถในการปฏิบัติงาน หมายถึง คะแนนความสามารถในการปฏิบัติงานที่ได้จากการประเมิน
ของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ช่วยให้ทราบผลการปฏิบัติงานของพยาบาลศาสตรบัณฑิต ทั้งในทัศนะของตนเอง
และผู้บังคับบัญชา
2. ช่วยให้ทราบถึงปัญหาและข้อเสนอแนะของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชา เพื่อนำมาปรับปรุง
หลักสูตรและการดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. เป็นแนวทางในการเปิดหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องที่วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาด
ไทยจะเปิดในอนาคต

๓๐ ม.ย. ๒๕๒๖ = ดร. อานนทวรรณ มีวิจิตรนเรศวร
----- ผอ. รร
----- ผอ. รร